

The Relationships of Parenting and Family Relations with Executive Functions in Early Childhood

ความสัมพันธ์ของการเลี้ยงดูของผู้ปกครองและสัมพันธภาพในครอบครัวต่อการพัฒนาการ
ด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย

วรรณวิการ์	ใจกล้า*	Wanwika	Jaikla*
มาลี	เอื้ออำนวย**	Malee	Urharmnuay**
ศศิธร	คำมี***	Sasithorn	Kummee***
ขจรวิญา	ประภาเลิศ*	Kajornwithaya	Prapalert****
กมลทิพย์	ใจมาคำ*	Kamontip	Chaimakham*****

Abstract

Executive functions are high-order cognitive abilities which enable children to manage and control their thoughts, emotions, and behavior resulting in their achievement of goals and adaptation to life situations. This correlational descriptive research aimed to investigate executive function development in early childhood and the relationships between parenting, family relationships, and executive function development in early childhood. The sample consisted of 95 parents of children in early childhood. Data were collected at 7 child development centers in Mueang Lampang, Lampang province from October to November 2022. The research instruments included 1) the caregivers and children's personal information questionnaire, 2) the parent's report scale, 3) the family environment scale, and 4) the assessment of executive functions in early childhood form. The reliabilities of the parent's report scale and assessment of executive functions in early childhood, determined by Cronbach's alpha coefficient, were .81 and .80, respectively. The reliability of the family environment scale, demonstrated by the KR20, was .83. Data were analyzed using descriptive statistics and Spearman's rank correlation coefficient.

The results of this study revealed that:

1. The executive function development of the children in early childhood was at a good level ($M = 57.56$, $SD = 11.67$). In determination of each dimension, it was found that three aspects were at a good level: working memory ($M = 56.12$, $SD = 8.87$), inhibitory control ($M = 56.72$, $SD = 8.30$), and emotional control ($M = 56.41$, $SD = 8.78$). The other two aspects were at a moderate level: shift/cognitive flexibility ($M = 55.85$, $SD = 8.82$) and planning and organizing ($M = 55.80$, $SD = 9.18$).

2. Parenting showed a statistically significant positive correlation with executive functions at a low level ($r = .209$, $p < .05$) while family relationships had a statistically significant positive correlation with executive functions at a moderate level ($r = .306$, $p < .01$).

The findings of this study can be used as information for parents to strengthen good parenting behaviors which are particularly appropriate, such as disciplining children consistently, raising children without abandon, and building good family relationships for enhancing the executive functions of children in early childhood.

Keywords: Parenting; Family relationships; Executive function; Early childhood

* Lecturer, Faculty of Nursing, Nation University

** Associated Professor, Faculty of Nursing, Nation University

*** Corresponding author, Lecturer, Faculty of Nursing, Nation University; e-mail: sasithorn.nur@gmail.com

Received 26 May 2023; Revised 18 August 2023; Accepted 21 August 2023

บทคัดย่อ

พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร เป็นความสามารถทางสติปัญญาในระดับสูง ทำให้เด็กสามารถบริหารและควบคุมความคิด อารมณ์ พฤติกรรม ส่งผลให้เด็กไปสู่เป้าหมายและปรับตัวต่อสถานการณ์ในชีวิตได้ การวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย เก็บข้อมูลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 7 แห่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 95 คน ตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึง เดือนพฤศจิกายน 2565 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบประเมินข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองและเด็ก 2) แบบประเมินพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง 3) แบบประเมินสภาพแวดล้อมในครอบครัว และ 4) แบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบประเมินการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และแบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย โดยใช้ Cronbach's alpha coefficient ได้เท่ากับ .81 และ .80 ตามลำดับ ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบประเมินสัมพันธภาพในครอบครัวโดยใช้ KR-20 ได้เท่ากับ .83 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และสถิติ Spearman rank correlation coefficient

ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับดี ($M = 57.56$, $SD = 11.67$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับดี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความจำขณะทำงาน ($M = 56.12$, $SD = 8.87$) ด้านการหยุดยั้งพฤติกรรม ($M = 56.72$, $SD = 8.30$) และด้านการควบคุมอารมณ์ ($M = 56.41$, $SD = 8.78$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการเปลี่ยนความคิด ($M = 55.85$, $SD = 8.82$) ด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการ ($M = 55.80$, $SD = 9.18$)

2. พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .209$, $p < .05$) และสัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .306$, $p < .01$)

ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับผู้ปกครอง ในการเสริมสร้างพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กที่ดี โดยเฉพาะการใช้เหตุผลที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ การเลี้ยงดูที่ไม่ทอดทิ้งเด็ก และการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

คำสำคัญ: พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร
เด็กปฐมวัย

* อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น

** รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น

*** ผู้เขียนหลัก อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น e-mail: sasithorn.nur@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กปฐมวัย (early childhood) มีอายุระหว่างแรกเกิดถึง 6 ปี (Office of the Education Council, 2021) เป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของการเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร (executive functions) ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานของสมองส่วนหน้า (Prefrontal Cortex) (Harnmethee et al., 2018) ในการทำหน้าที่ประสานงานกับสมองส่วนอื่น ๆ และกำกับควบคุมอารมณ์ ความคิด การกระทำของตนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Diamond, 2013) ซึ่งการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความจำขณะทำงาน (working memory) 2) ด้านการหยุดยั้งพฤติกรรม (inhibitory control) 3) ด้านการเปลี่ยนความคิด/การยืดหยุ่นทางความคิด (shift/cognitive flexibility) 4) ด้านการควบคุมอารมณ์ (emotional control) 5) ด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการ (planning & organizing) (Chutabhakdikul et al., 2017) ซึ่งพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารเป็นพื้นฐานของพัฒนาการด้านอื่น ๆ และพัฒนาการขั้นถัดไป (Sungsakul et al., 2021)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ปี พ.ศ. 2561-2580 มุ่งเน้นการพัฒนาคนตั้งแต่วัยปฐมวัย เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ (National Strategic Committee, 2018) ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้จัดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศไทย จำนวน 18,810 ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานให้แก่เด็กอายุ 2-5 ปี อย่างทั่วถึง (Office of the Education Council, 2021) เนื่องจากช่วงปฐมวัยนี้เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการพัฒนาสูงสุด โดยมีการแตกแขนงของกิ่งประสาท (dendrites) และเพิ่มจุดเชื่อมต่อระหว่างเซลล์ประสาท (synapses) มากที่สุด จึงเป็นช่วงหน้าต่างแห่งโอกาสในการพัฒนาสมองและส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ รวมถึงส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาของสมอง (Chutabhakdikul et al., 2017) โดยเด็กที่มีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารดีจะมีความจำดี และมีความลื่นไหลทางสติปัญญา (fluid intelligence) (Ger & Roebers, 2023) มีความพร้อมในการเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ ความเข้าใจภาษา วิทยาศาสตร์ (Nayfeld et al., 2013) และคณิตศาสตร์ (Friso-van den Bos et al., 2013) รวมถึงเด็กที่ได้รับการส่งเสริมการคิดเชิงบริหารจะมีสมรรถนะทางสังคมที่ดี (Romero-Lopez et al., 2020) ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องการคิดเชิงบริหารจะมีสมาธิสั้น ก้าวร้าวมีปัญหาในการปรับตัวและขาดทักษะทางสังคม (Romero-Lopez et al., 2017)

การศึกษาที่ผ่านมาพบว่าพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยประเทศไทยยังต่ำกว่าเกณฑ์ จากการทบทวนวรรณกรรมพบการศึกษาของ นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ (Chutabhakdikul et al., 2017) ที่ศึกษาในเด็กอายุ 2-6 ปี จำนวน 2,965 คน พบว่าเด็กมีการคิดเชิงบริหารต่ำกว่าเกณฑ์ เฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 30 ของเด็กในแต่ละช่วงอายุ การศึกษาของ จิระพร ชะโน และ ธนารัตน์ ศรีผ่องงาม (Chano & Sripong-ngam, 2019) ในเด็กอายุ 5-6 ปี จำนวน 87 คน พบว่าเด็กมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 25.30 และการศึกษาของ ปาริชาติ อาษาธง และ ทองมี ผลาผล (Arsarthong & Palapol, 2022) ในเด็กอายุ 2-6 ปี จำนวน 148 คน มีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 38.78 ซึ่งพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ (Chutabhakdikul et al., 2017)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็ก ได้แก่ ปัจจัยด้านเด็ก เช่น น้ำหนักแรกเกิด การได้รับนมแม่ ระยะเวลาอนกลางคืน (Leungratanamart et al., 2021) เพศ อายุ (Bernier et al., 2015) พัฒนาการ (Seamkhumhom et al., 2019) และพื้นฐานทางอารมณ์ (Labnok et al., 2020) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น สัมพันธภาพระหว่างครูและเด็ก (Goble et al., 2019) รูปแบบการสอน (Tamaekong, 2019) ปัจจัยด้านผู้ปกครองและครอบครัว เช่น ความเครียด (Phinthong et al., 2018) พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง (Seamkhumhom et al., 2019) รายได้ครอบครัว (Leungratanamart et al., 2021) พัฒนาการ

ด้านการคิดเชิงบริหารของบิตามารดา (Crandall et al., 2015) ความเจ็บป่วยทางจิตของสมาชิกในครอบครัว (Lund et al., 2020) สัมพันธภาพระหว่างมารดาและบุตร (Labnok et al., 2020) และสัมพันธภาพในครอบครัว (Schroeder & Kelley, 2010) ซึ่งช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นช่วงที่เด็กมีความใกล้ชิดและใช้เวลาอยู่กับผู้ปกครองและครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นปัจจัยด้านผู้ปกครองและครอบครัวจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านความคิดเชิงบริหารแตกต่างกัน ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ น้ำหนักแรกเกิดของเด็กเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ จากการศึกษาแม่พบว่า พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของบิตามารดา เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพัฒนาการด้านความคิดเชิงบริหารของบุตร แต่ช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นเวลาที่ดีที่สุด (critical period) ของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร (Harnmethee et al., 2018) โดยพฤติกรรมการณ์เลี้ยงดูของผู้ปกครองและสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กมีโอกาสในการฝึกคิด และเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ซึ่งกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการคิดเชิงบริหารและกำกับตนเองไปสู่ความสำเร็จได้ (Chutabhakdikul et al., 2017) และเป็นปัจจัยที่สามารถพัฒนาได้

พฤติกรรมการณ์เลี้ยงดูของผู้ปกครอง เป็นวิธีการเลี้ยงดูที่ พ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวแสดงออกตามการรับรู้ของตน (Cohen et al., 1977) แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเคารพตัวตนของเด็ก คือ การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตัวเอง 2) ด้านการใช้กฎระเบียบอย่างสม่ำเสมอ คือ การเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองกำหนดกฎระเบียบในครอบครัวอย่างชัดเจนให้เด็กปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ 3) ด้านการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง คือ การเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบและเคารพในความคิดเห็นของเด็ก 4) ด้านการไม่ควบคุมเด็กจนเกิดความละอาย คือ การเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองไม่ได้กำหนดกฎระเบียบที่เข้มงวดให้เด็กทำอย่างเคร่งครัด และ 5) ด้านการไม่การทอดทิ้งเด็ก คือ การเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองสนใจอบรมสั่งสอนสิ่งที่ถูกต้องเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

จากการทบทวนวรรณกรรม พบการศึกษาพฤติกรรมการณ์เลี้ยงดูของผู้ปกครองของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน การศึกษาพฤติกรรมการณ์เลี้ยงดูของผู้ปกครองของมารดาเด็กอายุ 3-6 ปี พบว่า การเลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย โดยการให้ความรักความเอาใจใส่อย่างไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป และมีเหตุผลยอมรับความคิดเห็นเด็ก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .21, p < .05$) (Labnok et al., 2020) การศึกษาพฤติกรรมการณ์เลี้ยงดูของผู้ปกครองเด็กอายุ 3-5 ปี พบว่า การเลี้ยงดูบุตรเชิงลงโทษเพียงเล็กน้อย โดยผู้ปกครองลงโทษเด็กด้วยการตีด้วยมือ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ เมื่อเด็กทำผิดเพื่อให้เด็กเรียนรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติอีกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .21, p < .05$) การเลี้ยงดูบุตรเชิงบวก โดยผู้ปกครองพูดคุยกับเด็กอย่างนุ่มนวลเป็นมิตรและกล่าวชมเชยเด็ก การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมวินัยไม่สม่ำเสมอรวมทั้งการส่งเสริมวินัยโดยการสอนเด็กเมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม การเลี้ยงดูทั้ง 3 อย่างนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียน (Seamkhumhom et al., 2019) การศึกษาพฤติกรรมการณ์เลี้ยงดูของผู้ปกครองของผู้ปกครองเด็กอายุ 3-6 ปี ผลพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งไม่คอยเอาใจใส่และลงโทษด้วยวิธีรุนแรงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กด้านการยังคิดไตร่ตรองในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .40, p < .001$) และพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .40, p < .001$) (Alaniz, 2015) และการเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรงจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวด้วย (Praprom & Surinya, 2018)

สัมพันธภาพในครอบครัว เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวโดยการทำกิจกรรมร่วมกันดูแลเอาใจใส่ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Moos & Moos, 1986) แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสัมพันธ์ คือ สมาชิกในครอบครัวมีความใกล้ชิดผูกพัน ห่วงใย เอาใจใส่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 2) ด้านการแสดงออก คือ สมาชิก

ในครอบครัวแสดงความรู้สึกของตนออกมาอย่างเปิดเผยต่อคนในครอบครัว และ 3) ด้านความไม่ขัดแย้ง คือ สมาชิกในครอบครัวไม่ได้แสดงออกถึงความรู้สึกหรือการกระทำที่ขัดแย้งกัน โดยครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และมีความขัดแย้งน้อยจะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารดี การศึกษาในประเทศไทยเกี่ยวกับสัมพันธภาพของมารดากับเด็กอายุ 3-6 ปี ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพของมารดากับเด็กมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .73, p < .001$) (Labnok et al., 2020) การศึกษาในต่างประเทศ เกี่ยวกับสัมพันธภาพของมารดากับเด็กอายุ 5-12 ปี ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กด้านการวางแผน จัดระบบดำเนินการ ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .51, p < .001$) แต่ด้านความขัดแย้งมีความสัมพันธ์ทางลบกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .49, p < .001$) (Schroeder & Kelley, 2010) การศึกษาสัมพันธภาพระหว่างมารดาและเด็กที่มีอายุ 15 เดือน -2 ปี ผลพบว่าความผูกพันที่มั่นคงระหว่างมารดากับเด็กมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.37, p < 0.001$) (Bernier et al., 2015)

การส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารควรเริ่มตั้งแต่ในขวบปีแรก เนื่องจากทักษะด้านความจำเริ่มพัฒนาตั้งแต่เด็กมีอายุ 1 ปี (Chutabhakdikul & Lertawasdatrakul, 2020) ดังนั้นเมื่ออายุ 1-3 ปี ควรฝึกให้เด็กจดจำความคิดและไม่วอกแวกกับสิ่งล่อใจทั้งภายในและภายนอก รวมถึงฝึกให้เด็กเรียนรู้กฎกติกาต่าง ๆ (Hammethee & Boonmak, 2018) เนื่องจากเป็นวัยที่เริ่มเรียนรู้ระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม ตามทฤษฎีพัฒนาการของโคลเบอร์ก และเมื่อเด็กอายุ 4-5 ปี ควรพัฒนาด้านการปรับเปลี่ยนความคิด คัดยัดหยุนคิด หลากหลายคิดนอกกรอบ เพื่อเป็นพื้นฐานให้เด็กพัฒนาการควบคุมอารมณ์ และด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการ ต่อไป (Chutabhakdikul & Lertawasdatrakul, 2020)

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม โดยบิดา มารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น (Kanjanaakuntorn & Chaiumporn, 2019) จึงนำบุตรเข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในช่วงอายุที่ลดลง ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเบื้องต้นในพื้นที่ศึกษาพบว่า แม่ครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กส่วนใหญ่ได้เคยอบรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย แต่ยังไม่เคยได้รับการอบรมการประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็ก จากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบการศึกษาพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กในพื้นที่ ๆ ทำการศึกษา และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัวกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กที่ผ่านมาพบว่า มีการศึกษาในเด็กช่วงอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป ยังไม่พบการศึกษาในเด็กอายุ 2-5 ปี ซึ่งการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กที่มีอายุเพิ่มขึ้นนั้น อาจทำให้พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กล่าช้าได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็ก อายุ 2-5 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เริ่มมีการพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัวกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในบริบทของพื้นที่การศึกษา เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานแรกที่มีความสำคัญและใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดและปัจจัยดังกล่าวสามารถปรับเปลี่ยนได้ เพื่อใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในเสริมสร้างพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองเด็กของผู้ปกครองและการสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวที่เหมาะสมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัวกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การทบทวนวรรณกรรม พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานของสมองส่วนหน้า ในการทำหน้าที่ประสานงานกับสมองส่วนอื่น ๆ และกำกับควบคุมอารมณ์ ความคิด การกระทำของตนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Anderson, 2002; Diamond, 2013) แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความจำขณะทำงาน คือ ความสามารถในการจำข้อมูลไว้ในใจและจัดการข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ 2) ด้านการหยุด ยับยั้งพฤติกรรม คือ การยับยั้งพฤติกรรมตนเองคิดก่อนทำหยุดพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน รวมถึงควบคุมความคิด จดจ่อในเรื่องที่กำลังทำและยับยั้งไม่ให้คิดเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้อง 3) ด้านการเปลี่ยนความคิด/การยืดหยุ่นทางความคิดคือ ไม่ยึดติดความคิดเดียว รู้จักเปลี่ยนความคิดและมุมมองได้ 4) ด้านการควบคุมอารมณ์ คือ สามารถควบคุมอารมณ์ให้แสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ และ 5) ด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการ คือ การวางแผนจัดการงานให้เสร็จ ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญ เริ่มต้นลงมือทำโดยไม่ติดกับปัญหาเล็กน้อย คาดการณ์และ ติดตามผลการกระทำ เพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น พบว่าอาจมีปัจจัยพื้นฐานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความแตกต่างกันในเด็กแต่ละคน คือ พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองและสัมพันธภาพในครอบครัว เนื่องจากเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เด็กมีโอกาสในการฝึกคิดและเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ซึ่งกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการคิดเชิงบริหารและกำกับกับตนเองไปสู่ความสำเร็จได้ (Chutabhakdikul et al., 2017) 1) ปัจจัยพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เป็นวิธีการเลี้ยงดูที่ พ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวแสดงออกตามการรับรู้ของตน (Cohen et al., 1977) แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเคารพตัวตนของเด็ก ด้านการใช้กฎระเบียบอย่างสมเหตุสมผลอย่างเหมาะสม ด้านการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ด้านการไม่ควบคุมเด็กจนเกิดความล้าและ ด้านการไม่การทอดทิ้งและ 2) ปัจจัยสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวโดยการทำกิจกรรมร่วมกับ ดูแลเอาใจใส่ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Moos & Moos, 1986) แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ ด้านการแสดงออก และด้านความไม่ขัดแย้ง ผู้ปกครองที่มีพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองเด็กที่ดีจะเป็นการบ่มเพาะเด็กให้รู้จักใช้เหตุผลในการกระทำต่าง ๆ สามารถอดทนรอคอยได้ จดจ่อในการทำงาน รวมทั้งเด็กสามารถควบคุมอารมณ์และวางแผนการจัดการดำเนินการได้ ส่วนสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีทำให้เด็กเติบโตในบรรยากาศที่อบอุ่นมีตัวแบบที่ดี ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมและอารมณ์ที่ดี อาจส่งผลต่อพัฒนาการด้านความคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยได้ (Hammethee et al., 2018)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive correlational research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บิดา มารดาหรือสมาชิกในครอบครัวที่มีหน้าที่ดูแลเด็กอายุ 2-5 ปี เป็นหลักที่นำเด็กมารับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลแห่งหนึ่ง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

กลุ่มตัวอย่าง คือ บิดา มารดาหรือสมาชิกในครอบครัวที่มีหน้าที่ดูแลเด็กอายุ 2-5 ปี เป็นหลักที่นำเด็กมารับบริการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลแห่งหนึ่ง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเปิดตาราง กำหนดความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 อำนาจการทดสอบ (level of power) 0.80 และค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปร (effect size) ที่ .30 (Polit, 2010) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 85 ราย แต่ผู้วิจัยเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างขึ้น ร้อยละ 10 รวมเป็น 95 คน เพื่อป้องกันกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามไม่สมบูรณ์

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้ 1) ผู้วิจัยจับฉลากเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลแห่งหนึ่ง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก โดยจับฉลากแบบไม่แทนที่ (simple random sampling without replacement) จำนวน 7 แห่ง จากทั้งหมด 12 แห่ง 2) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้วยวิธีการเลือกตามสัดส่วนประชากร (proportional sampling) 3) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ผู้ปกครองอายุ 18 ปี ขึ้นไป มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ สื่อสาร ภาษาไทยได้ และยินดีเข้าร่วมการวิจัย
2. เด็กอายุ 2-5 ปี มีสุขภาพแข็งแรงและไม่มีปัญหาพัฒนาการล่าช้า ประเมินจากคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (DSPM) โดยครูพี่เลี้ยง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นชุดแบบประเมินประกอบด้วยแบบประเมินจำนวน 4 ชุดดังนี้

ชุดที่ 1 แบบประเมินข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองและเด็ก มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด คำตอบเป็นแบบเลือกตอบ และเป็นคำถามชนิดปลายเปิดให้เติมข้อความลงในช่องว่าง แบ่งเป็น 2 ส่วน 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเด็ก อายุ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษา เพศ จำนวนบุตร ลักษณะครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว และสถานภาพสมรสของบิดามารดาเด็ก 2) ข้อมูลทั่วไปของเด็กปฐมวัย อายุ เพศ ลำดับของบุตร ระยะเวลาที่เข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ชุดที่ 2 แบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กในเด็กปฐมวัย (MU.EF-101) ของ นวลจันทร์ จุฑาภักติกุล และคณะ (Chutabhakdikul et al., 2017) มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด จำนวนทั้งหมด 32 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความจำขณะทำงาน 6 ข้อ ด้านการหยุดยั้งยังพฤติกรรม 10 ข้อ ด้านการเปลี่ยนความคิด 5 ข้อ ด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการ 6 ข้อ ด้านการควบคุมอารมณ์ 5 ข้อ คำตอบเป็นแบบเลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ 0-4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ 0 หมายถึง ไม่เคยมีพฤติกรรม และ 4 หมายถึง มีพฤติกรรมทุกวัน คะแนนรวมมีค่า 0-128 คะแนน

การแปลผลคะแนน โดยนำคะแนนดิบรวมมาแปลงเป็นคะแนนมาตรฐานที่ (T-score) ตามเกณฑ์ในตารางที่ตรงกับช่วงอายุและเพศของเด็ก แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ระดับดีมาก/สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยมาก คะแนนมาตรฐานที่มากกว่า 60 คะแนน ระดับดี/สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย คะแนนมาตรฐานที่ 56-60 คะแนน ระดับปานกลาง/เกณฑ์เฉลี่ย คะแนนมาตรฐานที่ 45-55 คะแนน ระดับควรพัฒนา/เริ่มต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย คะแนนมาตรฐานที่ 40-44 คะแนน และระดับควรปรับปรุง/ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยมาก คะแนนมาตรฐานที่ น้อยกว่า 60 คะแนน

ชุดที่ 3 แบบประเมินการพฤติกรรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง (The Parent's Report Scale) ของ โคเฮน และคณะ (Cohen et al., 1977) แปลและเรียบเรียงฉบับภาษาไทยโดย วชิรินทร์ วุฒิธรณฤทธิ์ (Wuthirornarith, 2013) มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด จำนวนรวมทั้งหมด 20 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วยข้อย่อยด้านละ 4 ข้อ ได้แก่ ด้านการเคารพตัวตนของเด็ก ด้านการใช้กฎระเบียบอย่างเสมอภาค ด้านการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ด้านการไม่ควบคุมจนเกิดความล้าชว และด้านการไม่ทอดทิ้งเด็ก คำตอบเป็นแบบเลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 7 ระดับ ตั้งแต่ 0-6 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ 0 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย และ 6 หมายถึง ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดยมีคำถามเชิงลบ มีการให้คะแนนตรงข้ามกับคำถามด้านบวก คะแนนรวม มีค่า 0-120 คะแนน

การแปลผลคะแนนพฤติกรรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองโดยใช้คะแนนรวม แบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้ พฤติกรรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองของผู้ปกครองระดับต่ำ คะแนนรวมอยู่ระหว่าง 0-40.00 คะแนน ระดับปานกลาง คะแนนรวมอยู่ระหว่าง 40.01-80.00 คะแนน ระดับสูง คะแนนรวมอยู่ระหว่าง 80.01-120.00 คะแนน

ชุดที่ 4 แบบประเมินสภาพแวดล้อมในครอบครัวด้านสัมพันธภาพ (Family environment scale) ของ มูส และ มูส (Moos & Moos, 1986) ที่แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยโดย ปณินท์ สกุลทอง (Sakulthong, 1988) ปรับปรุงโดย นันทา สงวนกุลชัย และ จินตนา ยูนิพันธุ์ (Sanguankulchai & Yunibhand, 2016) มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด จำนวนรวมทั้งหมด 27 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วยข้อย่อยด้านละ 9 ข้อ ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ ด้านการแสดงออก ด้านความไม่ขัดแย้ง คำตอบเป็นแบบเลือกตอบ 2 คำตอบ 0 และ 1 คะแนน หากตอบตรงตามแบบเฉลย ได้ 1 คะแนน และตอบไม่ตรงตามแบบเฉลยได้ 0 คะแนน ยกเว้นด้านความไม่ขัดแย้ง ให้คะแนนตรงข้ามกับแบบเฉลย โดยมีคำถามเชิงลบ มีการให้คะแนนตรงข้ามกับคำถามด้านบวก คะแนนรวมมีค่า 0-27 คะแนน

การแปลผลคะแนนสัมพันธภาพในครอบครัวโดยใช้คะแนนรวม แบ่งคะแนนเป็น 2 ระดับ ดังนี้ ระดับดี คะแนนรวมอยู่ระหว่าง 13.51-27.00 คะแนน และ ระดับไม่ดี คะแนนรวมอยู่ระหว่าง 0-13.50 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index: CVI) แบบประเมินการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง แบบประเมินสภาพแวดล้อมในครอบครัวด้านสัมพันธภาพ มีค่าดัชนีความตรงของเนื้อหาเท่ากับ 1.0 และ .81 ตามลำดับ แบบประเมินพัฒนาการด้านความคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .67-1 ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบประเมินทั้งสามแบบประเมินมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้โดยไม่มีการดัดแปลง จึงไม่ได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาซ้ำ

การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย แบบประเมินการเลี้ยงดูของผู้ปกครองและแบบประเมินสภาพแวดล้อมในครอบครัวด้านสัมพันธภาพ ทำโดยนำเครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้กับผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน คำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย และแบบประเมินพฤติกรรมและการเลี้ยงดูของผู้ปกครองของผู้ปกครอง โดยใช้สถิติ Cronbach's alpha coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .80 และ .81 ตามลำดับ แบบประเมินสัมพันธภาพในครอบครัว คำนวณหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Kuder Richardson-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยหลังจากได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยเนชั่น ตามเอกสารรับรองเลขที่ มนช.จร. 1-005/2565 และได้รับอนุญาตเก็บข้อมูลจากเทศบาลแห่งหนึ่ง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้พิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยการแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถาม หลังจากนั้นจึงเชิญชวนกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างลงนามในใบยินยอม และกรณีปฏิเสธไม่เข้าร่วมการวิจัย จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ซึ่งข้อมูลของเด็กและผู้ปกครองถูกเก็บเป็นความลับ และถูกนำเสนอในภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยคัดเลือกและเตรียมผู้ช่วยวิจัย ซึ่งเป็นครูหรือผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์การทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างน้อย 1 ปี และดูแลเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า 3 เดือน ศูนย์ละ 1 คน รวม 7 คน กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีครูมากกว่า 1 คน ผู้วิจัยคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้วิจัยเข้าพบครูหรือผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด ชี้แจงรายละเอียดการใช้แบบประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย (MU.EF-101) เปิดโอกาสให้ผู้ช่วยวิจัยซักถามข้อสงสัยและฝึกใช้แบบประเมินพัฒนาการด้าน

การคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย 1-2 ราย โดยผู้วิจัยที่ผ่านการอบรมการใช้แบบประเมิน MU.EF-101 ร่วมสังเกตการและให้คำแนะนำการใช้แบบประเมินให้แก่ผู้ช่วยวิจัยด้วย เมื่อผู้ช่วยวิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ถูกต้องและครบถ้วนจากกลุ่มตัวอย่าง จึงให้ผู้ช่วยวิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้เวลาศูนย์เด็กเล็กแต่ละแห่งประมาณ 2 สัปดาห์ และแบบประเมินข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองและเด็ก แบบประเมินพฤติกรรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองของผู้ปกครอง และแบบประเมินสภาพแวดล้อมในครอบครัวด้านสัมพันธภาพ โดยผู้ช่วยวิจัยทดลองเก็บข้อมูลร่วมกับผู้วิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง 1-2 ราย เมื่อผู้ช่วยวิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ถูกต้องและครบถ้วนจากกลุ่มตัวอย่างจึงให้ผู้ช่วยวิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเมื่อได้ข้อมูลถูกต้องครบถ้วน แสดงว่าผู้ช่วยวิจัยมีความพร้อมจึงให้ผู้ช่วยวิจัยเริ่มรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจนครบตามจำนวน

2. ผู้ช่วยวิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล สิทธิในการเข้าร่วมหรือถอนตัว พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามข้อสงสัย ผู้ช่วยวิจัยสอบถามความสนใจและให้กลุ่มตัวอย่างลงลายมือชื่อในใบยินยอม จากนั้นดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครอง โดยให้ตอบแบบประเมินแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองและเด็ก แบบประเมินพฤติกรรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองของผู้ปกครอง และแบบประเมินสัมพันธภาพในครอบครัว โดยให้กลุ่มตัวอย่างนำแบบประเมินกลับไปตอบที่บ้าน ผู้ปกครองอ่านและตอบแบบประเมินด้วยตัวเองและที่นำกลับมาคืนให้กับผู้ช่วยวิจัย หากผู้ปกครองมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการตอบแบบประเมินสามารถสอบถามจากผู้ช่วยวิจัยหรือผู้วิจัยตามรายละเอียดที่ระบุไว้ในใบยินยอม

3. ผู้ช่วยวิจัยเก็บแบบประเมินคืน โดยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล หากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมินไม่สมบูรณ์ ผู้ช่วยวิจัยได้ขอให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมินให้ครบถ้วน

4. ผู้ช่วยวิจัยรวบรวมข้อมูลจนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบตามที่กำหนดไว้ ผู้ช่วยวิจัยเก็บแบบประเมินใส่ซองใบยินยอมและซองแบบประเมิน และปิดซองให้สนิท

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนทั่วไปของผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว และพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร วิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ทดสอบการกระจายของข้อมูล พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว และพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร โดย Kolmogorov-Smirnov test พบว่าข้อมูลมีการกระจายแบบโค้งไม่ปกติ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัวกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร วิเคราะห์โดยใช้สถิติ Spearman rank correlation coefficient

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย

ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 95 ราย เป็นมารดาคิดเป็นร้อยละ 55.80 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีอายุอยู่ในช่วง 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.26 มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 67.37 สถานภาพสมรสของบิดามารดาเด็ก ส่วนใหญ่สมรสและอยู่ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 78.95 มีลักษณะของครอบครัวเป็นครอบครัวขยาย คิดเป็นร้อยละ 82.10 มีสมาชิกในครอบครัว 3 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 98.95 มีรายได้ของครอบครัว อยู่ในช่วง 10,001-15,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 32.63

เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 95 ราย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 3 ปี- 3 ปี 11 เดือน คิดเป็น ร้อยละ 46.32 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็น ร้อยละ 58.95 ระยะเวลาที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉลี่ย 10.9 เดือน (range = 3-28, SD = 6.4) ส่วนใหญ่มีพี่หรือน้อง คิดเป็นร้อยละ 52.63 และเป็นบุตรคนแรกมากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 54.74

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองมีคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กโดยรวมเฉลี่ย 66.15 คะแนน (SD = 9.57) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับสูง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการไม่ทอดทิ้งเด็ก มีคะแนนเฉลี่ย 17.49 (SD = 4.65) ด้านการเคารพตัวตนของเด็ก มีคะแนนเฉลี่ย 16.87 (SD = 4.45) ด้านการใช้กฎระเบียบอย่างเสมอต้นเสมอปลาย มีคะแนนเฉลี่ย 16.51 (SD = 4.10) ด้านไม่ควบคุมจนเกิดความละเลยมีคะแนนเฉลี่ย 8.67 (SD = 5.12) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง มีคะแนนเฉลี่ย 6.60 อยู่ในระดับต่ำ (SD = 4.02)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลสัมพันธภาพในครอบครัว

ผู้ปกครองมีคะแนนสัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมเฉลี่ย 21.42 คะแนน (SD = 3.54) อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสัมพันธภาพดี ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ย 7.99 (SD = 1.51) ด้านการแสดงออก มีคะแนนเฉลี่ย 5.94 (SD = 1.47) และด้านความไม่ขัดแย้ง มีคะแนนเฉลี่ย 7.49 (SD = 1.39)

ส่วนที่ 4 ข้อมูลพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานที่ 57.56 (SD = 11.67) เมื่อพิจารณารายด้าน มีค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานที่อยู่ในระดับดี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความจำขณะทำงาน มีค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานที่ 56.12 (SD = 8.87) ด้านการหยุดยั้งพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานที่ 56.72 (SD = 8.30) ด้านการควบคุมอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานที่ 56.41 (SD = 8.78) และมีค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานที่อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการเปลี่ยนความคิด มีค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานที่ 55.85 (SD = 8.82) และด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานที่ 55.80 (SD = 9.18) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนมาตรฐานที่ของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย (n = 95)

พัฒนาการด้านความคิดเชิงบริหาร	ช่วงคะแนนมาตรฐาน (T-score)	M	SD	การแปลผล
ด้านความจำขณะทำงาน	34-81	56.12	8.87	ดี
ด้านการหยุด ยับยั้งพฤติกรรม	36-75	56.72	8.30	ดี
ด้านการเปลี่ยนความคิด	36-81	55.85	8.82	ปานกลาง
ด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการ	34-78	55.80	9.18	ปานกลาง
ด้านการควบคุมอารมณ์	37-78	56.41	8.78	ดี
คะแนนรวม	36-90	57.56	11.67	ดี

เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร อยู่ในระดับดีมาก (สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยมาก) ร้อยละ 34.74 ระดับดี (สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย) ร้อยละ 27.37 ระดับปานกลาง (เกณฑ์เฉลี่ย) ร้อยละ 26.32 ระดับควรพัฒนา (เริ่มต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยเล็กน้อย) ร้อยละ 6.31 ระดับควรปรับปรุง (ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยมาก) ร้อยละ 5.26

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็ก
ปฐมวัย (n = 95)

ข้อมูล	ระดับ					ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน SD
	ควร ปรับปรุง จำนวน (ร้อยละ)	ควร พัฒนา จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	ดี จำนวน (ร้อยละ)	ดีมาก จำนวน (ร้อยละ)		
พัฒนาการ ด้านการคิด เชิงบริหาร โดยรวม (range = 0-128)	5 (5.26)	6 (6.31)	25 (26.32)	26 (27.37)	33 (34.74)	57.56	11.67

ส่วนที่ 5 ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว กับ
พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของ
เด็กปฐมวัยในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .209, p < .05$) เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการเลี้ยงดูของ
ผู้ปกครองรายด้านกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย พบว่า พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง
ด้านการใช้กฎระเบียบอย่างสมอดันเสมอปลาย และด้านการไม่ทอดทิ้งเด็กมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการ
ด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .425, p < .001$;
 $r = .323, p < .001$) ส่วนด้านการเคารพตัวตนของเด็กด้านไม่ควบคุมจนเกิดความละเลย และด้านการยึดเด็กเป็น
ศูนย์กลางไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

สัมพันธภาพในครอบครัว โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็ก
ปฐมวัยในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .306, p < .01$) เมื่อพิจารณาสัมพันธภาพในครอบครัว
รายด้านกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย พบว่าสัมพันธภาพด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกใน
ครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ($r = .211, p < .05$) และสัมพันธภาพในครอบครัวด้านการแสดงออกของสมาชิกในครอบครัวมี
ความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ ($r = .414, p < .001$) ส่วนสัมพันธภาพในครอบครัวด้านความไม่ขัดแย้งไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้าน
การคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว กับพัฒนาการด้าน
การคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย (n = 95)

ตัวแปร	พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร ของเด็กปฐมวัย
	Spearman's Rho
พฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองของผู้ปกครองโดยรวม	.209*
ด้านการเคารพตัวตนของเด็ก	-.020 ^{ns}
ด้านการใช้กฎระเบียบอย่างเสมอต้นเสมอปลาย	.425***
ด้านการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง	-.013 ^{ns}
ด้านการไม่ควบคุมเด็กจนเกิดความละอาย	-.181 ^{ns}
ด้านการไม่การทอดทิ้งเด็ก	.323***
สัมพันธภาพในครอบครัว	.306**
ด้านความสัมพันธ์	.211*
ด้านการแสดงออก	.414***
ด้านความไม่ขัดแย้ง	.093 ^{ns}

*p < .05, **p < .01, ***p < .001, ns = not significant

การอภิปรายผล

การศึกษาเชิงพรรณนาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว
กับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานที่ของ
เท่ากับ 57.56 (SD = 11.67) หมายถึง เด็กมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในระดับดีหรือสูงกว่า
เกณฑ์เฉลี่ย อธิบายได้ว่าในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เด็กส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 3 ปี - 3 ปี 11 เดือน ร้อยละ 46.32
ระยะเวลาที่เด็กอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เฉลี่ยประมาณ 10 เดือน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เด็กเริ่มสามารถปรับตัวเข้ากับ
เพื่อน ครู และสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ดี (Datler et al., 2012) และเกิดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ
ผ่านการเรียนการสอนหรือกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการคิดเชิงบริหาร ซึ่งตามแนวทางการจัดหลักสูตรปฐมวัยครูผู้ดูแล
เด็กปฐมวัยจะมีการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้คิดริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ รวมถึงสร้างความรู้ ความ
เข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กร่วมกับผู้ปกครอง (Office of the Basic Education
Commission, 2017) จึงทำให้พัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ปกครองที่เป็นผู้ดูแลหลักของเด็กส่วนใหญ่ เป็นมารดาร้อยละ 55.80 และเป็นเพศหญิง
ร้อยละ 80 ซึ่งในสังคมไทยมารดามักเป็นผู้ดูแลบุตรเป็นหลัก ทำให้มีความผูกพันใกล้ชิดและเอาใจใส่ในการส่งเสริม
พัฒนาการของเด็ก ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีอายุระหว่าง 21-40 ปี ร้อยละ 65.26 ซึ่งอยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นเป็น
วัยที่มีวุฒิภาวะและด้านสติปัญญา สมบูรณ์ สามารถคิดเป็นระบบและเรียนรู้ ได้อย่างรวดเร็ว (Kasemsuk &
Boonbunjob, 2018) จึงสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้และประสบการณ์มาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้
อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป ร้อยละ 67.37 ซึ่งเป็น
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ผู้ปกครองสามารถมีความเข้าใจและรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้ดี

บิดาและมารดาของเด็กส่วนใหญ่สมรสและอยู่ร่วมกัน ร้อยละ 78.95 เป็นครอบครัวขยาย ร้อยละ 82.10 และมีพี่น้อง ร้อยละ 52.63 ทำให้เด็กได้รับความรักความอบอุ่นและเรียนรู้การอยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวหลายรุ่น ซึ่งเป็นพื้นฐานของการปรับตัวอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม รวมถึงทำให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่หลากหลายจากสมาชิกในครอบครัวที่มีการถ่ายทอดประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่น นอกจากนี้ครอบครัวเด็กส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 75 ทำให้ผู้ปกครองมีทางเลือกและเข้าถึงแหล่งประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กได้มาก สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีรายได้มากจะมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารสูงกว่าเด็กที่ครอบครัวมีรายได้น้อย (Leungratanamart et al., 2021)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .209, p < .01$) ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองมีคะแนนพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 66.15 คะแนน ($SD = 9.57$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับสูง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการไม่ทอดทิ้งเด็ก มีคะแนนเฉลี่ย 17.49 ($SD = 4.65$) ด้านการเคารพตัวตนของเด็ก มีคะแนนเฉลี่ย 16.87 ($SD = 4.45$) ด้านการใช้กฎระเบียบอย่างเสมอต้นเสมอปลาย มีคะแนนเฉลี่ย 16.51 ($SD = 4.10$) ด้านไม่ควบคุมจนเกิดความละเลย มีคะแนนเฉลี่ย 8.67 ($SD = 5.12$) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง มีคะแนนเฉลี่ย 6.60 อยู่ในระดับต่ำ ($SD = 4.02$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองรายด้านกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย พบว่าพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองด้านการใช้กฎระเบียบอย่างเสมอต้นเสมอปลาย และด้านการไม่ทอดทิ้งเด็กมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .425, p < .001$; $r = .323, p < .01$) อธิบายได้ว่าการกำหนดกฎระเบียบอย่างเหมาะสมและชัดเจนให้เด็กปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอเป็นการฝึกให้เด็กเรียนรู้การกำกับควบคุมและยับยั้งพฤติกรรมตนเองเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม รวมถึงการเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองไม่ทอดทิ้ง คอยเอาใจใส่อยู่ใกล้ชิด คอยสอนหรือชี้แนะเมื่อเด็กทำผิดหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นการฝึกให้เด็กใช้สมองส่วนหน้าในการคิดอย่างอิสระและเรียนรู้ทักษะในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการคิดเชิงบริหาร (Harnmethee et al., 2018) สอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูของมารดาเด็กอายุ 3-6 ปี พบว่าการเลี้ยงดูโดยให้ความรัก ความเอาใจใส่อย่างไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไปและมีเหตุผลยอมรับความคิดเห็นของเด็กมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .21, p < .05$) (Labnok et al., 2020)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .306, p < .05$) ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ปกครองมีสัมพันธภาพในครอบครัวโดยรวมดี คะแนนเฉลี่ย 21.42 คะแนน ($SD = 3.54$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวดี ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว มีคะแนนเฉลี่ย 7.99 ($SD = 1.51$) ด้านการแสดงออกของสมาชิกในครอบครัว มีคะแนนเฉลี่ย 5.94 ($SD = 1.47$) และด้านความไม่ขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัว มีคะแนนเฉลี่ย 7.49 ($SD = 1.39$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวรายด้านกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย พบว่าสัมพันธภาพด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($r = .211, p < .05$) และด้านการแสดงออกของสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .414, p < .001$) อธิบายได้ว่าครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่มีความใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด การที่สมาชิกในครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน รักใคร่กลมเกลียวกัน ใช้เวลาร่วมกันในการทำกิจกรรมภายในครอบครัว มีการแสดงออกถึงความรู้สึกต่อกันอย่างเปิดเผยโดยการพูดคุยกันอย่างเหมาะสม ทำให้เด็กเกิดความรักและผูกพัน ไว้วางใจ คนในครอบครัว การดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือกันในยามที่เกิดปัญหา รวมถึงทำให้เด็กรู้จักการวางแผนจัดการ การตั้งเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต และส่งเสริมให้เด็กกล้าคิด กล้าทำเนื่องจากมีคนในครอบครัวคอยช่วยเหลือและสนับสนุน

นอกจากนี้การที่สมาชิกในครอบครัวมีความขัดแย้งกันน้อยและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลโดยไม่ใช้ความรุนแรงเป็นการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและปลอดภัยภายในบ้าน ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้การควบคุมและแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารที่ดีสมวัย (Harnmethee et al., 2018) สอดคล้องกับการศึกษาสัมพันธภาพของมารดากับเด็กอายุ 3-6 ปี พบว่าสัมพันธภาพของมารดากับเด็กมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .73, p < .001$) (Labnok et al., 2020) สัมพันธภาพของมารดากับเด็กอายุ 5-12 ปี พบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวด้านความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .51, p < .001$) และด้านความขัดแย้ง มีความสัมพันธ์ทางลบกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .49, p < .001$) (Schroeder & Kelley, 2010) การศึกษาสัมพันธภาพระหว่างมารดาและเด็กที่มีอายุ 15 เดือน-2 ปี พบว่าความผูกพันที่มั่นคงระหว่างมารดากับเด็กมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.37, p < 0.001$) (Bernier et al., 2015)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ครูหรือผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรประเมินพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยทุกราย เพื่อเป็นข้อมูลในวางแผนการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับรายบุคคล รวมถึงสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการให้คำแนะนำผู้ปกครองในการส่งเสริมการเลี้ยงดูและสร้างสัมพันธภาพที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเชิงทำนายพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย หรือวิจัยเชิงทดลองโดยพัฒนาหรือออกแบบโปรแกรมสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยต่อไป

References

- Alaniz, Y. C. (2015). *Exploring individual differences relations between executive function and parenting styles*. <https://ddd.uab.cat/record/148877>
- Anderson, P. (2002). Assessment and development of executive function (EF) during childhood. *Child Neuropsychology*, 8(2), 71–82. <https://doi.org/10.1076/chin.8.2.71.8724>

- Arsarathong, P., & Palapol, T. (2022). Development models to promote executive functions of early childhood with participation of families and communities in Roi Et Province. *Thai Red Cross Nursing Journal*, 15(2), 266-282. (in Thai)
- Bernier, A., Beauchamp, M. H., Carlson, S. M., & Lalonde, G. (2015). A secure base from which to regulate: Attachment security in toddlerhood as a predictor of executive functioning at school entry. *Developmental Psychology Journal*, 51(9), 1177-1189.
- Chano, J., & Sripong-ngam, T. (2019). A study on the development of executive functions in young children. *Journal of Education Khon Kaen University*, 42(3), 111-118. (in Thai)
- Chutabhakdikul, N., & Lertawasdatrakul, O. (2020). *Tool development and evaluation criteria for assessment of executive function in early childhood* skill guide for teachers. Molecular Genetics and Genetic Engineering, Mahidol University. (in Thai)
- Chutabhakdikul, N., Thanasetkorn P., & Lertawasdatrakul, O. (2017). *Tool development and evaluation criteria for assessment of executive function in early childhood*. Molecular Genetics and Genetic Engineering, Mahidol University. (in Thai)
- Cohen, D. J., Dibble, E., & Grawe, J. M. (1977). Parental style. *Archives of General Psychiatry*, 34(4), 445-451.
- Crandall, A., Deater-Deckard, K., & Riley, A. W. (2015). Maternal emotion and cognitive control capacities and parenting: A conceptual framework. *Developmental Review*, 36, 105-126.
- Datler, W., Ereky-Stevens, K., Hover-Reisner, N., & Malmberg, L. (2012). Toddlers' transition to out-of-home day care: Settling into a new care environment. *Infant Behavior and Development*, 35(3), 439-451.
- Diamond, A. (2013). Executive functions. *Annual Review Psychology*, 64, 135-68.
- Friso-van den Bos, I., Van der Ven, S.G., Kroesbergen, E., & Van Luit, J. H. (2013). Working memory and mathematics in primary school children: A meta-analysis. *Educational Research Review*, 10, 29-44. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2013.05.003>
- Ger, E., & Roebers, C. M. (2023). The relationship between executive functions, working memory, and intelligence in kindergarten children. *Journal of Intelligence*, 11(64), 1-19.
- Goble, P., Nauman, C., Fife, K., & Blalock, S. M. (2019). Development of executive function skills: Examining the role of teachers and externalizing behaviour problems. *Infant and Child Development*, 29(1), 1-21.
- Harnmethee, S., Aramrit, P., & Pitaksinsuk, T. (2018). *Executive function brain development skill guide for teachers*. Matichon. (in Thai)
- Harnmethee, S., & Boonmak, P. (2018). *Executive function brain development skill guide for parents 0-3 years*. Aksorn Sampan Press (1987). (in Thai)
- Kanjanakuntorn, P., & Chaiumporn, S. (2019). Thai family relation models in the globalization era. *Journal of Social Development and Management Strategy*, 21(2), 164-175. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jsd/article/view/159965>

- Kasemsuk, K., & Boonbunjob, U. (2018). Health promotion of early adulthood development: Nurses' important role. *Royal Thai Air Force Medical Gazette*, 64(3), 101-107. (in Thai)
- Labnok, S., Pongjaturawit, Y., & Chaimongkol, N. (2020). Predictors of executive function development in preschool children. *Journal of Bamrasnaradura Infectious Diseases Institute*, 14(3), 57-67. (in Thai)
- Leungratanamart, L., Sudjainark, S., Wattanaviroj, N., & Meela, W. (2021). Factors influencing the executive function in preschool-age children. *Nursing Journal of the Ministry of Public Health*, 31(3), 11-27. (in Thai)
- Lund, J., Toombs, E., Radford, A., Boles, K., & Mushquash, C. (2020). Adverse childhood experiences and executive function difficulties in children: A systematic review. *Child Abuse & Neglect*, 106, 1-19.
- Moos, R. H., & Moos, B. S. (1986). *Family environment scale*. Consulting Psychologists Press.
- National Strategic Committee. (2018). *The 20-year national strategy*.
<https://drive.google.com/file/d/1XSBMp8OCsawJqECOB-XZLB91-cRrNsEV/view>
- Nayfeld, I., Fuccillo, J., & Greenfield, D. B. (2013). Executive functions in early learning: Extending the relationship between executive functions and school readiness to science. *Learning and Individual Differences*, 26, 81-88. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2013.04.011>
- Office of the Basic Education Commission. (2017). *Early childhood curriculum*. Agricultural Cooperative Printing Demonstrations of Thai. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2021). *Development plan of early childhood of 2021-2027*. Prikwhan graphic. (in Thai)
- Praprom, K., & Surinya. T. (2018). Child rearing, attitude toward violence, emotional quotient and aggressive behavior of late adolescents at Tambon Khao Mee Keat in Amphoe Sadao, Songkhla Province. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 44(2), 158-176. (in Thai)
- Phinthong, B., Chaimongkol, N., & Pongjaturawit, Y. (2018). Family factors related to executive function development in preschool children. *The Journal of Faculty of Nursing Burapha University*, 26(2), 20-29. (in Thai)
- Polit, D. F. (2010). *Statistics and data analysis for nursing research* (2nd ed.). Pearson.
- Romero-Lopez, M., Pichardo, M. C., Bembibre-Serrano, J., & Garcia-Berben, T. (2020). Promoting social competence in preschool with an executive functions program conducted by teachers. *Sustainability*, 12(11), 1-17.
- Romero-Lopez, M., Quesada-Condea, A. B., Bernardob, G. A., & Justicia-Arraez, A. (2017). The relationship between executive functions and externalizing behavior problems in early childhood education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 237(21), 778-783.
- Sakulthong, P. (1988). *Family relations and mental health of adolescents of chronic alcoholic father: Study in military population in Bangkok Metropolis* [Unpublished master's thesis]. Mahidol University. (in Thai)

- Sanguankulchai, N., & Yunibhand, J. (2016). Relationships between family environment-relationship dimension, parenting behaviors, maternal depression, and paternal alcohol dependent and behaviors problems in children with attention-deficit hyperactivity disorder, upper central region. *The Journal of Psychiatric Nursing and Mental Health*, 30(2), 83-96. (in Thai)
- Schroeder, V. M., & Kelley, M. L. (2010). Family environment and parent child relationships as related to executive functioning in children. *Early Child Development and Care*, 180(10), 1285-1298. (in Thai)
- Seamkhumhom, D., Nookong, A., Rungamornrat, S., & Chutabhakdikul, N. (2019). Factors related to executive functions in preschool-aged children. *Journal of Thailand Nursing and Midwifery Council*, 34(4), 193-205. (in Thai)
- Sungsakul, W., Phongsiri, P., Meenongwah, J., & Ponkaew, W. (2021). Situation and outcome-based recommendations to promote early childhood development. *Journal of Health and Nursing Education*, 27(1), 193-205. (in Thai)
- Tamaekong, A. (2019). The impacts of the I am tap program on the preschool children's executive function skills. *Journal of Education Research Faculty of Education, Srinakharinwirot University*, 14(1), 182-196. (in Thai)
- Wuthironarith, V. (2013). *Factors influencing co-occurrence of disruptive behavior and depression among Thai adolescents* [Unpublished doctoral dissertation]. Chulalongkorn University.